

מסורת הש"ס

א) לקמן קטן. וזחסי יג.],
ב) [נעלי טו.], פ"ז לו: תולין לו: א) [תוספתא פ"א],
ד) מהרש"ל ומהר"ם כתבו דהך עט דיבור המוספות בדממוך ד"ה ועל כו' כולם דיבור אחד עם דלעיל ד"ה ששמע. ט) חיבורי אוהל כמת והאלם כו' פ"ל. מהרש"א ועי' ר"מ ורש"י, ו) [כלם פס"ה מ"ב, ו) ונע"ע תוס' פסחים ג: ד"ה אין ותוס' מגילה סה. ד"ה יתנה ותוס' יבמות טו: ד"ה לריסא].

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה הניחא וכו' במס' מנשרין. י"ב בדמספתא מני הכי ולא כמסנה עיין פ"י ד' ממסכת מנשרין פ"ה הרב שמשון ז"ל:

גליון הש"ס

גב' גורני טומאה אף על המסיקה. עי' חגיגה דף סה ע"א תוס' ד"ה יתננה: שם הניחא למ"ד כלי טמא חושב. עי' טורי זמן חגיגה דף יט ע"א ד"ה ידיו טהורות: רש"י ד"ה הניחא. ל"ה היבא. עי' בדמזק דף כה ע"ב כרטי' ד"ה מלך שעתה לוי כו' וט"ז: תוס' ד"ה אבר ר"ע וכו' אפי' היבא דלא שייך טומאה בחיבוריו. עי' צ"ח דף קה ע"ב תוס' ד"ה על אלס: ר"ה גורני טומאה וכו' לא שייך בזהב: דמחיל וכו'. עי' רפ"ע נטעיות כע"כ וכתח"ס שס:

הגהות הגר"א

א) גב' ונר"ע דלמר כו' עד ובחלקו ג' כר"מ) תל"מ:

מוסף רש"י

הבוצר לגת. הנהני ענינם לזיכרן גת ולעשות מנה יין (פ"ו דס) דלתי הוצר לעשותין יין היואל מהס אין מנשרים דלא ניחא ליה (ועי' לעיל). שמואי אומר הובשע. ע"ה טומאה כמסקה הנהני. הוילן ולכן הן עומדין נוחא ליה מנחי דנפיק מנייהו (ע"ו טס). בוצרין בטהרה. כללים טהורים, ואנין מוסקין בטהרה. ויחסיס קא קרי מסיקה ואין צריך למסוקן בטרה, דלא חשיב מוהל מנשרים דלא להכשיר, שמיט שמואל אומר אל הוילא על ידי הנהני אלץ יו סוז על הענינס מנשרין דניחא ליה ביה (פסחים ג.)

רבינו הגנאל

מרדע שאמרו אין בעביו טפח ויש בהקיפין טפח והוא לא חשיב ליה אוהל עד דהוי בעביו טפח. וגזרו על מי שיש בהקיפין טפח להחשב אוהל אטו עוביו. הבוצר לגת כו'. אוקימנא לעילא שתיק ליה הלל לשמי, פי' מי שבצר ענבים לזכרין גת, אומר היה שמואי שאין הוציא מבשר אותן הענבים, שכונתו להוציאן יין מהן ואמרו בזה כמה טעמים, אחד גזירה שמוא יבוצרו בקופות טמאות שתשיבת משקין גזרו אפילו על הטהורות שני שמוא יבוצרו בקופות

מוזפפות שאנין פולטות משקין וכאליה מתכוין באותן משקין ודעתו עליהן. שליש גזירה משום הנושכות, פי' יש מי שאומר גזון שיש לקופות הללו אוגנין ונושכות בהן הענבים ופולטין משקין. ויש מי שאומר שנוסף אדם מאשכול ונטפין ממנו משקין. ורב נחמן אמר גזירה שמוא יש עליהן בשעת בצירה משקין ממה שולף עליהן ועודם מחוברין והמשקה ההוא עדיין טופח, פירוש טופח שאם הטפח ירדף עליו מתלהלחת הדי.

יגעתי ומצאתי בתוספתא מכשירין [ב' צ] עריבה שירד דלף לתוכה המים הניתזין והצפין אינן בכי יותן, נטלה לשפכה בית שמוא אומרים בכי יותן ובית הלל אומרים אינן בכי יותן, כמה דברים אמורים בזה בטמאה הכל מורין שהן בכי יותן דבריו ר"ם. ר' יוסי אומר אחת טהורה ואחת טמאה, בית שמוא אומרים איה בכי יותן. [פ"ה סבר ר"ם י' בעריבה טמאה מורים ב"ש וכו'] שהן בכי יותן וכלי טמא חושב את המשקה ור' יוסי סבר כי לא (פרש) [יש הפרש] אצל בית הלל בין [עריבה] הטמאה לטהורה שאינו בכי יותן ואין כלי טמא חושב את המשקה. והזהיר לך בזה הפירוש כי נסתר הוא אמר וכבר טיעניי המקום לגלותו ולבררו.

יציאות השבת פרק ראשון שבת

אקפה אס בני. מנער היה על תורה המשתכחת ומקלל את עמלו: **אקפת**. אקצרט לשון חיתוך וקילור: **שמעע השומע**. כשנשאלה השאלה על ידי מעשה צבית המדרש ושמעע שטמאווה וטעה ולא ידע משום מה טמאווה הס טמאל את המרדע משום כלים המאהילים על

^א)אקפה את בני שזו הלכה מקופחת ששמוע השומע וטעה א) האיכר עובר ומרדעו על כתפו ואיהל צדו אחת על הקבר טימאו אותו משום כלים המאהילים על המת א"ר עקיבא אני אתקן שיהיו דברי חכמים קיימים איהיו כל המטלטלים מביאין את הטומאה על האדם שנושא אותן בעובי המרדע ועל עצמן בכל שהן ועל שאר אדם וכלים בפותח טפח וא"ר ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח ויש בהיקפו טפח וגזרו על היקפו משום עביו וא) ולר' מרפון דאמר אקפה את בני שהלכה זו מקופחת בצדו להו א"ר נחמן בר יצחק אף בנות כותים נדות מעריסתן בו ביום גזרו ובאידך ס"ל כר' מאיר: ואידך ^ב)הבוצר לגת שמואי אומר יהוכשר הלל אומר לא הוכשר א"ל הלל לשמואי ^ג) מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה א"ל אם תקנישני ^ד)גורני טומאה אף על המסיקה נעצו חרב בבית המדרש אמרו הנכנס יכנס והיוצא אל יצא ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמואי כאחד מן התלמידים ^ה)והיה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל וגזור שמואי והלל ולא קבלו מינייהו ואתו תלמידיהו גזור וקבלו מינייהו מ"ט אמר (ר') זעירי אמר ר' הנינא גזירה שמוא יבצרנו בקופות טמאות א הניחא למ"ד כלי טמא חושב משקין שפיר אלא למ"ד אין כלי טמא חושב משקין מאי איכא למימר אלא אמר זעירי אמר ר' הנינא גזירה שמוא ^ו) יבצרנו בקופות מוזפפות רבא אמר גזירה משום הנושכות (דאמר) רב נחמן אמר רבה בר אבוב הפעמים שאדם הולך לברכו לידע אם הגיעו ענבים לבצירה או לא ונוטל אשכול ענבים לסוחטו ומזולף על גבי ענבים ובשעת בצירה עדיין משקה טופח עליהם: ואידך אמר

טבי

משום אהל^א ואף על פי שלא ידעו טומאה בחצורים לא יטעו"ל אלא ישאלו הטעם: **ויעל שאר אדם ובאים**^א **בפותח טפח**. כיון דליכא בהן שום טומאה בחצורין צעי אהל חשוב כנשאר דברים^א וא"ת למה טמאווה ז' משום חצורים לר' טרפון והא מרדע פשוטי כלי עץ אהל ולא מקצל טומאה דהא ע"כ איירי שאין הדרגן בתוך המרדע שאס יש דרגן בתוכו היה^א מטמא אפילו בכל שהוא כל מה שתחמיו דחרב הרי הוא כחלל"ל אפי' ע"י אהל כדמוכח צריש אהלות וכל הפסוק דחלל חרב דרשין ליה בטומאת אהל צמיר פ' כ"ג (דף נג:) ואור"ת דחשיב צית קצול מקוס שנותנין דרגן במרדעת ולא הוי צית קיבול העשוי למלאות שאין קצועין אותו שם אלא פעמים מנימין ופעמים

לפני שהיו רוצין לעמוד במנין: קשה. לפי שהלל נשיא וענותן: וגזור שמואי והלל ולא קבלו מינייהו ואמו תלמידיהו וגזור וקבלו מינייהו: מ"ע. דבר ואפיק הא לא וטילן הך דבנות כותים: **מפני מה בוצרין מהבשר**. מפני מה אתה מנריך לצזור בכלים טהורים דקאמרת הוכשר ואין אתה מנריך למסוק וימים בכלים טהורים: **יכנס**. לבית המדרש: והיואל אל יאל.

לפי שהיו רוצין לעמוד במנין: קשה. לפי שהלל נשיא וענותן: וגזור שמואי והלל ולא קבלו מינייהו ואמו תלמידיהו וגזור וקבלו מינייהו: מ"ע.

דבר ואפיק הא לא וטילן הך דבנות כותים: מפני מה בוצרין מהבשר.

מפני מה אתה מנריך לצזור בכלים טהורים דקאמרת הוכשר ואין אתה מנריך למסוק וימים בכלים טהורים: יכנס.

לפי שהיו רוצין לעמוד במנין: קשה. לפי שהלל נשיא וענותן: וגזור שמואי והלל ולא קבלו מינייהו ואמו תלמידיהו וגזור וקבלו מינייהו: מ"ע.

דבר ואפיק הא לא וטילן הך דבנות כותים: מפני מה בוצרין מהבשר.

מפני מה אתה מנריך לצזור בכלים טהורים דקאמרת הוכשר ואין אתה מנריך למסוק וימים בכלים טהורים: יכנס.

לפי שהיו רוצין לעמוד במנין: קשה. לפי שהלל נשיא וענותן: וגזור שמואי והלל ולא קבלו מינייהו ואמו תלמידיהו וגזור וקבלו מינייהו: מ"ע.

דבר ואפיק הא לא וטילן הך דבנות כותים: מפני מה בוצרין מהבשר.

מפני מה אתה מנריך לצזור בכלים טהורים דקאמרת הוכשר ואין אתה מנריך למסוק וימים בכלים טהורים: יכנס.

לפי שהיו רוצין לעמוד במנין: קשה. לפי שהלל נשיא וענותן: וגזור שמואי והלל ולא קבלו מינייהו ואמו תלמידיהו וגזור וקבלו מינייהו: מ"ע.

דבר ואפיק הא לא וטילן הך דבנות כותים: מפני מה בוצרין מהבשר.

יז.

ששמוע השומע וטעה כו' טמאווה משום באים המאהילים עץ המת. פי' בקונטרס טמאווה לאיכר טומאת ערב משום דגעע בכלים המאהילים^א שהן טמאין טומאת ז' כדין הנוגע בטמא מת דטמא טומאת ערב מדאורייתא וקשה למה טעה השומע^ב והיה סבור שטמאווה טומאת ז' כיון דדבר פשוט

הוא שאלס הנוגע בטמא מת דטמא טומאת ערב ועוד דמן המורה האיכר טמא טומאת ז' משום טומאה בחצורים דיקצב צדיקצב בחצורים טמא ז' מדאורי' כדלמר בפ"צ דע"ז (דף לו: ושס) ואפילו בחצורים על ידי אהל טמא טומאת ז' כדמוכח צריש אהלות (פ"א מ"ג) לך נראה שטמאווה לאיכר טומאת ז' משום טומאה בחצורים והשומע טעה לפי שאינו פשוט כ"כ דין טומאה בחצורים והיה סבור דמשום אהל טמאווה^ג כיון שהן בהקיפו טפח לך שנה כל המטלטלין מביאין טומאה לטמא כל אשר תחמיו משום אהל צעזי המרדע^ד:

אמר רבי עקיבא אני אתקן שיהיו דברי חכמים קיימין שיהיו כל המטלטלין מביאין טומאה עץ האדם הנושאן בעובי המרדע. משום אהל לטמאו טומאת שצעה ^א)אפי' היכא דלא שייך טומאה בחצורים כגון שיש סודר מפסיק צין המרדע לצשרו שהסודר טמא טומאת שצעה משום חצורים דהיינו ^ב)חצורי אדם צמת והאלס אינו טמא אפי' מדרגנן אהל טומאת ערב דטמא מדאורייתא כדמוכח בפ' ג' מינין (מיר דף מז: ושס) ^ג)גזרו שיהא אדם טמא טומאת ז' משום אהל ז' יטעו ארומ שאלן יודעים דין טומאה בחצורים^א ויאמרו שטמא טומאת ערב משום אהל כיון שיש בהיקפו טפח א"כ אחי למימר שאין צאהל אלא טומאת ערב לך גזרו שיהא טמא ז' כאלס המיטמא צאהל שלא חלקו אפילו יהא מפסיק צינו לצין המרדע שלשה סודרים או ד' ויהא אדם צריעי או חמיו או יומר ואפי' אס המטלטלין פשוטי כלי עץ שאינן צני קצולי טומאה דלא שייכא צהס טומאה בחצורים דוקא צעזי המרדע שיש בהיקפו טפח אהל צפחות מכן ליכא למטעי כלל שהיא

טבי

משום אהל^א ואף על פי שלא ידעו טומאה בחצורים לא יטעו"ל אלא ישאלו הטעם: **ויעל שאר אדם ובאים**^א **בפותח טפח**. כיון דליכא בהן שום טומאה בחצורין צעי אהל חשוב כנשאר דברים^א וא"ת למה טמאווה ז' משום חצורים לר' טרפון והא מרדע פשוטי כלי עץ אהל ולא מקצל טומאה דהא ע"כ איירי שאין הדרגן בתוך המרדע שאס יש דרגן בתוכו היה^א מטמא אפילו בכל שהוא כל מה שתחמיו דחרב הרי הוא כחלל"ל אפי' ע"י אהל כדמוכח צריש אהלות וכל הפסוק דחלל חרב דרשין ליה בטומאת אהל צמיר פ' כ"ג (דף נג:) ואור"ת דחשיב צית קצול מקוס שנותנין דרגן במרדעת ולא הוי צית קיבול העשוי למלאות שאין קצועין אותו שם אלא פעמים מנימין ופעמים

לפני שהיו רוצין לעמוד במנין: קשה. לפי שהלל נשיא וענותן: וגזור שמואי והלל ולא קבלו מינייהו ואמו תלמידיהו וגזור וקבלו מינייהו: מ"ע. דבר ואפיק הא לא וטילן הך דבנות כותים: **מפני מה בוצרין מהבשר**. מפני מה אתה מנריך לצזור בכלים טהורים דקאמרת הוכשר ואין אתה מנריך למסוק וימים בכלים טהורים: **יכנס**. לבית המדרש: והיואל אל יאל.

לפי שהיו רוצין לעמוד במנין: קשה. לפי שהלל נשיא וענותן: וגזור שמואי והלל ולא קבלו מינייהו ואמו תלמידיהו וגזור וקבלו מינייהו: מ"ע.

דבר ואפיק הא לא וטילן הך דבנות כותים: מפני מה בוצרין מהבשר.

עין מושפט נר מצוה

קבו א ב מיי' פ"ב מלכות טומאת מת הלכה ה סנה עשין נלא:
קבו ג ד מיי' פ"א מהל' טומאת אהלני הל' א סנה עשין רמו:

תוס' ישנים

א) ול"ד לקוסן ושף המרת דלא חשבינן במס' אהלות דהא רגלי האיכר נועשים בלחץ כשהוא עובר:
ב) כלומר היה לך לגזור אף במסיקה משום דלי לא הא לא קיימא הא:
ג) והשאלה נקט הנהני למה אורחא דמיתלחא והיה טולד ללמיקון:

מוסף תוספות

א. על המת. תוס' ה"א"ס. ב. דמשום אהל מטהווא. תוס' ה"א"ס. ג. אע"ג דליכא בירוחבו טפח. מוס' ה"א"ס. ד. אפי' אינו נוגע במרדע או אפי' בכלים דלאו בני קבוליו טומאו ניהו כגון פשוטי כלי עץ. תוס' ה"א"ס. ה. אבל חכמים. יע"כ"ל. ו. שכן התורה טמא טומאת ערב ומדרבנן טמא טומאת שפעה. תוס' ה"א"ס. ו. וסבורין שהשלישי הוא טהור גמור. תוס' ה"א"ס. שאין לנו אלא טומאת גגע או טומאת אהל. יע"כ"ל. ז. כיון דוטרר כולי האי. תוס' ה"א"ס. ח. ולמר שטומאתן ע"י אהל. תוס' ה"א"ס. י. בבית המדרש ויאמרו להם. תוס' ה"א"ס. יא. שנאהלין תחתיו ולית בהו הך חששא יודעים. יע"כ"ל. ונע"י שנת על מן. יב. כדון תורה. יע"כ"ל. יג. המרדע. תוס' ה"א"ס. יד. ואע"פ שאין הדרבן מגיע מן המת עד האדם מ"מ המרדע הוי יד לדרבן וחשיב ככלי מחבתו להביא טומאה על האדם כדנתן בפרק י"ג דמסכת כלים עץ המשמש את המתת טמא ומתבת המשמש את העץ טהור, ואע"פ שטמא הדרבן ע"י אהל ולא נגע במת אמרינן חוב הרי הוא כחלל. תוס' ה"א"ס. ונע"י מהר"ם. טו. כדי שלא יפגם. יע"כ"ל. והביא ראייה לדבריו מהא דאמרין בריש מסכת חגיגה ג:) דברי חכמים כדריכותא זו מה דרבין זה מטלטל אף דברי תורה מטלטלין מ"ל ובמסמרות נטועים, ואי קבוע במרדע אמאי קרי ליה מטלטל טפי ממסמרות, אי משום שהמרדע שבו הדרבן רגיל לטלטל יחד כמו כן ממסמרות כשהם נטועים בכלי המטלטל הם מטלטלים עמו. תוס' ה"א"ס, דלענין הכשר ודעים. תוס' ה"א"ס, יז. פירוש ע"י דמסתממים. תוס' יבמות טו: וז'. בתחילה. תוס' ה"א"ס. יח. פרש"י וז"ל לא ידענא היכא, אשתמיטתיה למרן וז"ל כי. יע"כ"ל. ונע"י פ"י רב נסס נאמן.

רב נסים גאון

הניחא למאן דאמר לא כל הטמאות אמרו דאמר אף לכל הטמאות אמרו מאי איכא לימור. מחלוקת הנגא קמא דפליג לרבן שמעון בן גמליאל

דאמר לא לכל טמאות אלא לטומאת מת, אלא למאן דאמר אף לכל הטמאות אמרו מאי איכא לימור. מחלוקת הנגא קמא דפליג עליה רשב"ג והמנהג שחלקו בה התנאים היא שהוכיחו כלי מחבת פשוטיהן ומקביליהן טמאין כו', ודבריה בראש כו', י"א מן מסכת כלים. אמר ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח כו'. תמצא בתוספתא כלים פרוק י"ד עובי המרדע כו' צאבעות לויקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא לויקמו.

דע כי זו החלוקה נלא למצוא אותה הרבה מהחכמים ולא תמצא אחד מן הקדמונים שפירשה ובירה, ואנא ברחמי שמיא כבר

עליה רשב"ג והמנהג שחלקו בה התנאים היא שהוכיחו כלי מחבת פשוטיהן ומקביליהן טמאין כו', ודבריה בראש כו', י"א מן מסכת כלים. אמר ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח כו'. תמצא בתוספתא כלים פרוק י"ד עובי המרדע כו' צאבעות לויקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא לויקמו.

דע כי זו החלוקה נלא למצוא אותה הרבה מהחכמים ולא תמצא אחד מן הקדמונים שפירשה ובירה, ואנא ברחמי שמיא כבר

עליה רשב"ג והמנהג שחלקו בה התנאים היא שהוכיחו כלי מחבת פשוטיהן ומקביליהן טמאין כו', ודבריה בראש כו', י"א מן מסכת כלים. אמר ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח כו'. תמצא בתוספתא כלים פרוק י"ד עובי המרדע כו' צאבעות לויקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא לויקמו.

דע כי זו החלוקה נלא למצוא אותה הרבה מהחכמים ולא תמצא אחד מן הקדמונים שפירשה ובירה, ואנא ברחמי שמיא כבר

עליה רשב"ג והמנהג שחלקו בה התנאים היא שהוכיחו כלי מחבת פשוטיהן ומקביליהן טמאין כו', ודבריה בראש כו', י"א מן מסכת כלים. אמר ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח כו'. תמצא בתוספתא כלים פרוק י"ד עובי המרדע כו' צאבעות לויקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא לויקמו.

דע כי זו החלוקה נלא למצוא אותה הרבה מהחכמים ולא תמצא אחד מן הקדמונים שפירשה ובירה, ואנא ברחמי שמיא כבר

עליה רשב"ג והמנהג שחלקו בה התנאים היא שהוכיחו כלי מחבת פשוטיהן ומקביליהן טמאין כו', ודבריה בראש כו', י"א מן מסכת כלים. אמר ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח כו'. תמצא בתוספתא כלים פרוק י"ד עובי המרדע כו' צאבעות לויקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא לויקמו.

דע כי זו החלוקה נלא למצוא אותה הרבה מהחכמים ולא תמצא אחד מן הקדמונים שפירשה ובירה, ואנא ברחמי שמיא כבר

עליה רשב"ג והמנהג שחלקו בה התנאים היא שהוכיחו כלי מחבת פשוטיהן ומקביליהן טמאין כו', ודבריה בראש כו', י"א מן מסכת כלים. אמר ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח כו'. תמצא בתוספתא כלים פרוק י"ד עובי המרדע כו' צאבעות לויקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא לויקמו.

דע כי זו החלוקה נלא למצוא אותה הרבה מהחכמים ולא תמצא אחד מן הקדמונים שפירשה ובירה, ואנא ברחמי שמיא כבר

עליה רשב"ג והמנהג שחלקו בה התנאים היא שהוכיחו כלי מחבת פשוטיהן ומקביליהן טמאין כו', ודבריה בראש כו', י"א מן מסכת כלים. אמר ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח כו'. תמצא בתוספתא כלים פרוק י"ד עובי המרדע כו' צאבעות לויקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא לויקמו.

דע כי זו החלוקה נלא למצוא אותה הרבה מהחכמים ולא תמצא אחד מן הקדמונים שפירשה ובירה, ואנא ברחמי שמיא כבר

עליה רשב"ג והמנהג שחלקו בה התנאים היא שהוכיחו כלי מחבת פשוטיהן ומקביליהן טמאין כו', ודבריה בראש כו', י"א מן מסכת כלים. אמר ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו טפח כו'. תמצא בתוספתא כלים פרוק י"ד עובי המרדע כו' צאבעות לויקפו טפח. הניחא למאן דאמר כלי טמא חושב את המשקין אלא למאן דאמר אין כלי טמא חושב את המשקין מאי איכא לויקמו.